Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys laiksi postilain muuttamisesta, HE 18/2016 vp.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan pyytämänä asiantuntijalausuntona postilain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä 18/2016 vp. Posti Oy toteaa seuraavaa.

Postilakia esitetään muutettavaksi niin, että valtioneuvoston myöntämistä postitoimiluvista luovutaan ja siirrytään ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Esityksellä pyritään alentamaan markkinoille tulon esteitä ja toteuttamaan hallitusohjelman mukaisia norminpurkutavoitteita.

Posti suhtautuu myönteisesti hallituksen pyrkimykseen keventää ja purkaa postialan sääntelyä. Postilain nykyisiä velvoitteita uudistamalla voidaan hillitä palvelujen tuottamiskustannusten nousua ja siten ylipäätään turvata postinjakelun säilyminen koko maassa myös tulevaisuudessa.

Kilpailun edistäminen kuuluu hyvän talouden perusperiaatteisiin. Posti- ja logistiikka-ala on jo tällä hetkellä Suomessa hyvin kilpailtu ja kilpailun lisääminen kirjepostin jakelussa on luonnollinen jatke tälle kehitykselle. Postimarkkinan kilpailun lisääminen lisää myös Postin tarvetta toimia markkinaehtoisesti. Jos postipalvelujen tarjonnan toimintaedellytykset eivät ole tasapuoliset kaikkien toimijoiden kannalta, säännöksillä vääristetään alan kilpailua

Nykyinen postilain toimilupajärjestelmä on oikeusharkintainen menettely, jossa tarkastetaan hakijan perusedellytykset harjoittaa osoitteellisten kirjeiden jakelua. Postilain säätämisen yhteydessä vuonna 2011 toimilupajärjestelmä katsottiin tarpeelliseksi turvaamaan lain tarkoituksen toteutuminen ja postipalvelujen laatu, saatavuus sekä tehokkuus.

Toimilupajärjestelmän purkamisella pyritään yksinkertaistamaan hallinnollisia prosesseja sekä vähentämään postiyritysten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa. Posti pitää näitä tavoitteita kannatettavina eikä vastusta toimilupajärjestelmän purkamista sinänsä. Samalla kun lainmuutoksella pyritään keventämään hallinnollista prosessia, ehdotetaan lakiin lisättäväksi osa niistä velvollisuuksista, jotka ovat sisältyneet valtioneuvoston postiyrityksille myöntämiin toimilupiin.

Posti pitää hyvin tärkeänä, että toimilupajärjestelmän lakkauttamisen yhteydessä postilakiin siirretään nykyisin toimilupaehdoissa oleva velvollisuus postilähetysten merkitsemiseen siten, että ne ovat selkeästi erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä. Vain näin voidaan turvata lähetysten tehokas ja toimiva seurantamahdollisuus eri jakeluverkoissa ja varmistetaan se, että asiakas saa vaivatta tietoonsa kenen jakelemia kirjelähetykset ovat.

Posti Oy
Postintaival 7, Helsinki
PL 1, 00011 POSTI
Puh. 020 4511
www.posti.fi

Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus: 0109357-9

Vastaava velvoite on Postin tietojen mukaan yleisesti muidenkin maiden postisääntelyssä.

Posti kannattaa myös nykyisissä toimiluvissa olevan virheellisesti jaettujen postilähetysten palauttamista koskevan velvollisuuden siirtämistä postilakiin. Virheellisesti jaettujen lähetysten palauttaminen tulee järjestää niin, ettei asiakkaille aiheudu siitä kohtuutonta vaivaa. Keräilypisteiden avulla tapahtuva palautus edellyttää, että verkosto on riittävän tiheä, jotta kirjelähetyksiä ei palautettaisi helpommin saavutettavissa olevaan yleispalveluntarjoajan postiverkkoon. Myös palautuskuorien käyttäminen edellyttää taajaa keräilypisteiden verkostoa. Virheellisesti jaettujen kirjelähetysten palauttaminen sähköisten palveluiden avulla on uusi ehdotus, jonka vaikutuksia on vaikea arvioida tuntematta tarkemmin ratkaisun sisältöä. Viestinnän luottamuksellisuuden säilyttäminen tulee ottaa huomioon kaikissa toimintamalleissa.

Lakiesityksen 41 a ja 43 a §:ssä ehdotetut velvollisuudet eivät Postin näkemyksen mukaan ole alalle tulon esteitä, vaan ne ovat välttämättömiä postitoiminnan järjestämisen elementtejä monioperaattoriympäristössä. Jos näitä velvollisuuksia ei enää olisi ja kirjeistä puuttuisi merkintä siitä, kenen jakelemia ne ovat, postinsaajat eivät voi tietää minkä postiyrityksen puoleen tulisi kääntyä mahdollisissa reklamaatiotilanteissa tai väärin jaettujen kirjeiden suhteen. Postinsaajat kääntyisivät ongelmatilanteissa todennäköisimmin Postin puoleen. Väärin jaettuja kirjeitä palautettaisiin Postin jakeluverkkoon, koska Postilla on yleispalveluvelvollisuuden vuoksi tiheä palvelupiste- ja keräilyverkosto. Posti ei kuitenkaan myöskään voisi tietää, kenen jakelemia tällaiset kirjeet ovat alun perin olleet. Näiden kirjeiden käsittelystä aiheutuu kustannuksia, jotka tulisi voida periä siltä postiyritykseltä, joka on saanut maksun lähettäjältä, mutta ilman lähetysmerkintöjä tämä ei onnistuisi. Keskeistä Postin kannalta onkin, että yleispalvelun tarjoajalle ei synny velvoitetta huolehtia muiden postiyritysten virheellisesti jakamien lähetysten käsittelystä ilman, että asiasta ja aiheutuvien kustannusten korvaamisesta on sovittu kaupallisin ehdoin operaattoreiden kesken.

Posti toteaa lopuksi, että postilain muutoksilla ei saa luoda postimarkkinaa, jossa yksityisillä jakeluyhtiöillä toiminta on täysin vapaata samalla, kun Posti joutuu huolehtimaan laajoista velvoitteista suhteettomin kustannuksin. Tämä vääristäisi merkittävästi kilpailua.

Postilain muutoksia tulisikin jatkaa tämän lakiesityksen jälkeen niin, että myös yleispalvelua koskevaa sääntelyä kevennettäisiin ja otettaisiin huomioon muuttuvat asiakastarpeet. Kaikki lähettäjä- ja vastaanottaja-asiakkaat eivät enää tarvitse nykyisen lainsäädännön edellyttämää yleispalvelutasoa eivätkä ole valmiita siitä maksamaan. Kun jaettavaa postia on yhä vähemmän, jakelun yksikkökustannukset lähetystä kohden uhkaavat nousta hyvinkin korkeiksi, jolloin esimerkiksi nykymuotoinen yleispalveluna tapahtuva 5-päiväinen kirjeiden jakelu ei ole lähivuosina enää kansantaloudellisesti kannattavaa. Jakelupalveluja pitää Postin mielestä voida kehittää markkinaehtoisesti asiakastarpeiden mukaisesti. Postitoimintaan tarvitaan säännökset, jotka mahdollistavat asiakastarpeiden mukaisia innovatiivisia palveluratkaisuja.

Postitoiminnan sääntelyä pitääkin pikaisesti uudistaa niin, että tämä kehitys otetaan huomioon ja toiminnan ehdot kilpailulla markkinalla ovat tasapuolisia kaikille toimijoille.

Posti Oy
Postipalvelut

Kaj Kulp
Kirjepalvelut, liiketoimintajohtaja